

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך מיוחד

עובד הוראה/מטפל כמנתח התנהגות במערכת החינוך המיוחד

התמחותם של עובדי הוראה/טיפול כמנתחי התנהגות במערכת החינוך צוברת תאוצה בעשור האחרון. כיום עובדים במערכת החינוך, על כל רבדיה, מאות מנתחי התנהגות בפריסה ארצית, כחלק מצוות רב מקצועי, במגוון תפקידים כגון, מומחי תחום במסגרת המת"א, מנתחי התנהגות במסגרות החינוך הרגיל והמיוחד כאחד.

עבודתם של מנתחי התנהגות במערכת החינוך, על רצף הגילאים השונים, מתקיימת במודלים שונים בהתאם למיפוי הצרכים במסגרת החינוכית. עבודה זו מתמקדת בניתוח פרופיל תפקודי של התלמיד ובהתערבות אישית מולו (עבודה קלינית מול התלמיד), בעבודה בכיתות במסגרות השונות וכן כמובילי תכניות מערכתיות (בתי ספר, גנים) לקידום התנהגות ולמידה המיועדות למניעת קשיי התנהגות ולביסוס אקלים מיטבי.

עבודה זו נעשית עם הצוות החינוכי במודל של שותפות, הנחייה וליווי מקצועי מתמשך.

במטרה להסדיר את תחום ניתוח התנהגות כהתמחות מוכרת במערכת החינוך, קבע משרד החינוך תנאים להעסקתו של עובד הוראה/מטפל כמנתח התנהגות. תנאים אלו מופיעים בהנחיות המתייחסות ומגדירות את דרישות העסקה על פי חמישה סעיפים מרכזיים:

1. תנאים מקדימים לשילוב עובד הוראה/מטפל כמנתח התנהגות במערכת החינוך
2. תעודות נדרשות בסיום הלימודים
3. הכשרה מעשית
4. ראיון קבלה לתפקיד
5. פיתוח מקצועי בתחום הדעת

תהליך קליטה מומלץ:

המועמד יציג אישורים ותעודות כנדרש ע"פ ההנחיות המצ"ב.

תעודת סיום "לימודי תעודה" בתכנית הכשרה בניתוח התנהגות במוסד אקדמי מוכר על ידי המל"ג בישראל, או תואר ראשון/שני בניתוח התנהגות ממוסד אקדמי מחו"ל שניתן לו אישור שקילות ע"י האגף להערכת תארים ודיפלומות במשרד החינוך.

- מצורף קישור ובו מופיעים מוסדות ההכשרה המוכרים על ידי האגף לחינוך מיוחד ללמידת התחום במסלול אישי [לחץ כאן](#).
- מועמד להעסקה שעמד בכל התנאים, במצטבר, יוזמן לראיון אישי אצל מנהל המוסד, בכפוף לאישור פיקוח.
- שיבוץ מנתח התנהגות על ידי הפיקוח יתקיים בהתאם להנחיות המוצגות להל"ן.

הנחיות לקליטת עובד הוראה/מטפל כמנתח התנהגות במערכת החינוך

1. **תנאים מקדימים לשילוב עובד הוראה/מטפל כמנתח התנהגות במערכת החינוך**
 - א. עמידה בתנאי הקבלה לעבודה במשרד החינוך כעובד הוראה.
 - ב. תעודת הוראה בחינוך מיוחד ו/או בחינוך רגיל, ובלבד שלימודיו כללו לפחות שני קורסים העוסקים באוכלוסיות מיוחדות (לדוגמה - "מבוא לאוכלוסיות מיוחדות"; "ליקויי למידה והפרעת קשב"; "מוגבלויות התפתחותיות מורכבות – אוטיזם, מוגבלות שכלית התפתחותית ושיתוק מוחין" ועוד). במידה ולימודיו לא כללו קורסים כאלו, עליו להשלים, תוך שנתיים כדי לשמור על זכאותו לתפקיד.
 - ג. תעודת מקצוע מטעם משרד הבריאות ו רישיון לעבודת המטפל במערכת החינוך לעובדי הוראה ממקצועות הבריאות: קלינאי תקשורת, מרפאים בעיסוק, פיזיותרפיסטים. מטפלים באמצעות אמנויות (אמנות חזותית, תנועה, דרמה, מוזיקה, ביבליותרפיה ופסיכודרמה) מחוון חתום על ידי מפקח חינוך מיוחד ורישיון עבודה במערכת החינוך.
 - ד. וותק של לא פחות משנתיים בעבודה במערכת החינוך בתפקיד הוראה/טיפול.
 2. **תעודות נדרשות בסיום לימודים**

תעודת סיום "לימודי תעודה" בתכנית הכשרה בניתוח התנהגות במוסד אקדמי מוכר על ידי המל"ג בישראל, או תואר ראשון/שני בניתוח התנהגות במוסד אקדמי מחו"ל שניתן לו אישור שקילות ע"י האגף להערכת תארים ודיפלומות במשרד החינוך.
 3. **הכשרה מעשית**

לפחות 120 שעות הכשרה מעשית במסגרת לימודי התעודה בניתוח התנהגות במסגרת חינוכית פורמלית בעבודה הן עם תלמידים והן עם צוותי ההוראה, מפוקחת על ידי מנחה מטעם תוכנית ההכשרה. אישור זה יוצג ע"י מנתח ההתנהגות (תעודה המוכיחה הכשרה זו).
 4. **ראיון קבלה לתפקיד**

המועמד יעבור ראיון אישי אצל מפקח ומנהל המוסד החינוכי ו/או המת"א ויקבל את אישור המפקח להעסקתו כמנתח התנהגות. במסגרת החינוכית בה ישובץ. ניתן לשתף בראיון מומחה תחום ניתוח התנהגות במת"א ו/או מדריך מחוזי בניתוח התנהגות ו/או מדריך ארצי בניתוח התנהגות ו/או מנתח התנהגות בעל ותק של לפחות 7 שנים במערכת החינוך.
 5. **פיתוח מקצועי בתחום הדעת**

התחייבות לפיתוח המקצועי בתחום ניתוח התנהגות, לפחות 30 שעות במהלך שנתיים שיכלול השתלמויות במרכזי פסג"ה /במת"א/השתלמויות מחוזיות או ארציות. על מנהל המסגרת החינוכית לאפשר למנתח התנהגות להשתלם ולוודא כי מנתח ההתנהגות לוקח חלק פעיל בהשתלמויות אלו.
- ביצוע ההנחיות כלשונו והקפדה על כל סעיפיהן, יסייעו לשמור על הרמה המקצועית של העובדים ועל רמת השרות שלנו, כארגון.